توراه أور • الباراشات **בראשית** • مامار 1

השמים כסאי והארץ הדום רגלי אי זה בית וגו'

«السماوات عرشي، والأرض موطئ قدميّ»

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق

LikuteiTorah.com

الباراشا الحاسيدية

/likuteitorah.com/ar/torah-ohr/bereishis/1

1 **השמים כסאי והארץ הדום רגלי אי זה בית וגו׳. להבין איך שייך עליו ית׳ לומר כסאי והדום רגלי.**

«السماوات عرشي، والأرض موطئ قدمي؛ فأيّ بيت...» إلخ. [نحتاج إلى] فهم كيف يصحّ أن يقال عنه تعالى: «عرشي» و«موطئ قدمي».

שהרי אין לו דמות הגוף ואינו בגדר מקום וכמ״ש הנה מקום אתי שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו.

إذ ليس له صورة جسدية، ولا يدخل في حدود المكان، كما هو مكتوب: «ها هو مكانٌ عندي»؛ أي إنه مكان العالم، وليس العالم مكانه.

אך להבין הענין כי הנה התורה היא מן השמי׳ כמ״ש כי מן השמים דברתי וגו׳

لكن لفهم الأمر: التوراة من السماء، كما هو مكتوب: «لأني من السماء تكلّمت»، إلخ؛

דהיינו שהיא בחי׳ שמים כי שמים אש ומים. וכך גבי התורה כתיב מימינו אש דת למו.

أي إنها من مستوى «السماء»، لأن كلمة **שמים** (السماء، shamayim) تعني النار والماء: **אש** (النار، esh) و **מים** (الماء، mayim). وهكذا كُتب عن التوراة: «من يمينه شريعة من نار لهم».

2 **והנה כתיב ושמרתם את חוקתי ועשיתם אתם אתם כתיב שהאדם הוא העושה את התורה. וכך אנו מבקשים בברכת אהבת עולם אהבתנו כו׳ לשמור ולעשות ולקיים**

والآن، كُتب: «وتحفظون أحكامي وتعملونها [أي: إياها] (**אתם**، osam)»؛ وقد كُتبت كلمة «أنتم» (**אתם**، atem) هكذا: أي إنّ الإنسان هو الذي يصنع التوراة (**העושה**، ha'oseh). ولذلك نطلب في البركة: «بمحبة أبدية أحببتنا» إلخ: «أن نحفظ، وأن نعمل (**לעשות**، la'asos)، وأن نتمّ (**ולקיים**، lekayem)».

תחלה לעשותה ואח״כ לקיימה והיינו ע״י אב הרחמן רחם עלינו ותן בלבנו בינה שמבחינת רחמים עליונים נמשך בינה והתבוננות בלב להיות בה ועל ידה עשיית והתהוות התורה.

أن نصنعها أولاً، ثم نتمّها بعد ذلك. وهذا يكون من خلال قولنا: «أيها الأب الرحيم، ارحمنا وألقِ الفهم (**בינה**، Binah) في قلوبنا»؛ فمن مستوى الرحمة العلوية يُستمدّ الفهم والتأمل إلى القلب، لكي يكون فيه وبوساطته صنع التوراة وظهورها إلى الوجود.

3 **וכיצד תהי׳** [תהיה] **התבוננות זו מבואר בק״ש** [בקריאת שמע] **שמע לשון הבנה והבנה זו היא בתיבת שמע עצמה**

وكيف يكون هذا التأمل، يوضحه نصّ قراءة **שמע** (Shema): فكلمة **שמע** تعبير عن الفهم، وهذا الفهم كامن في كلمة **שמע** نفسها؛

כי שמע שם ע׳ פי׳ כי עי״ן רבתי היא בחינת לך ה׳ הגדולה והגבורה וכו׳

لأن **שמע** هي تركيب «اسم العين» (**שם ע׳**, shem ayin). والمقصود أن العين الكبيرة (**עי״ן רבתי**, ayin rabbasi) هي مستوى «لك يا **ה׳** العظمة والجبروت»، إلخ،

ז׳ מדות עליונות שהם בחינת לך דהיינו שהם בטלים אליו ונכללים במקורן שעדיין אינן בבחינת המשכה והתפשטות למטה להיות עולים בשם גדולה וגבורה וכו׳ ואזי נקרא בשם ע׳ רבתי

أي الصفات العلوية السبع، وهي مستوى «لك»: فهي لا استقلال لها أمامه ومندرجة في مصدرها، ولم تدخل بعد في حالة الامتداد والانتشار إلى الأسفل حتى تسمّى العظمة والجبروت، إلخ؛ وعندئذ تُسمّى العين الكبيرة.

והמשכה שנמשך ומתפשט למטה הוא רק בחינת שם לבד שהוא הארה בעלמא

وأما الامتداد الذي يجري وينتشر إلى الأسفل، فليس إلا مستوى «الاسم» وحده، وهو مجرد لمحة،

וכמאמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד שאין זו אלא מבחינת שם ומדת מלכותו ית׳ כי מלכותך מלכות כל עולמים כתיב.

كما في القول: «مبارك اسم مجد ملكوته إلى الأبد وإلى ما لا نهاية»: فهذا لا يأتي إلا من مستوى «الاسم» ومن صفة الملكوت (**מלכות**, Malchus) لديه، تبارك، إذ كُتب: «ملكك ملكوت جميع العوالم».

4 **וזהו ענין בינה להבין דבר מתוך דבר פי׳ תוך דבר נקרא בחינת ממלא כל עלמין שהיא בחינת שם דהיינו בחינת זיו והארה הנמשך תוך עלמין.**

وهذا هو معنى الفهم (**בינה**, Binah): أن يفهم المرء شيئًا من داخل شيء آخر. أي إن «داخل» الشيء يُسمّى مستوى النور الذي يملأ العوالم كلها (**ממלא כל עלמין**, memalei kol almin)، وهو مستوى «الاسم»، أي مستوى الإشراق واللمعان المنجذب إلى داخل العوالم.

וצריך להבין מזה שאינו אלא זיו כנ״ל שהוא ית׳ הוא הסובב כל עלמין ולית מחשבה כו׳ ולאו מכל מדות אלין כלל

وينبغي أن نفهم من هذا أنه ليس إلا إشراقًا، كما ذُكر آنفًا؛ وأنه هو، تبارك **ה׳**، النور المحيط بجميع العوالم (**סובב כל עלמין**, sovev kol almin)، وأن «لا فكر [يستطيع إدراكه]»، وما إلى ذلك، وأنه «ليس من هذه الصفات أيٌّ على الإطلاق».

וע״י זה נמשך להיות ואהבת את הוי״ה אלהיך ממש לדבקה בו ית׳ בא״ס ב״ה ממש כמ״ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי וגו׳

ومن خلال ذلك يتحقق «وتحبّ **ה׳ אלהיך**» — حقًا: أن تلتصق به، تبارك **ה׳**، باللامتناهي (**אין סוף**, Ein Sof)، تبارك **ה׳**، حقًا؛ كما ورد مكتوبًا: «من لي في السماء؟ ولا أشتهي شيئًا سواك»، وما إلى ذلك؛

שיהי׳ [שיהיה] **רק חפצו ורצונו שהוי״ה אור א״ס ב״ה עצמו יהיה אלהיך שורה בקרבך דהיינו שיהא גילוי אור א״ס ב״ה עצמו על נפשו**

بحيث تكون رغبته وإرادته الوحيدتان أن يكون **ה׳**، النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، تبارك **ה׳**، بذاته، **אלהיך**، حالًّا في داخله؛ أي أن يتجلّى النور اللانهائي، تبارك **ה׳**، بذاته، على نفسه.

והיינו ע״י בכל לבבך שהוא כמ״ש אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסף כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח שע״י רוח האדם העולה למעלה שישים אליו

وهذا يكون من خلال «بكل قلبك»، كما ورد مكتوبًا: «إن وجّه قلبه إليه، فيجمع **ה׳** إليه روحه ونَفَسه»؛ إذ «الروح تجلب روحًا وتستجلب روحًا»: وذلك من خلال روح الإنسان التي تصعد إلى الأعلى، حين «يوجّه [قلبه] إليه»،

דהיינו שלבבו יכסף לדבקה בו ית׳ ולהמשיך בחי׳ גילוי אלהותו ית׳ על נפשו ותוך נפשו.

أي حين يتوق قلبه إلى الالتصاق به، تبارك **ה׳**، وإلى جذب تجلّي ألوهيته، تبارك **ה׳**، على نفسه وإلى داخل نفسه،

אזי רוחו ונשמתו מבחינת סובב כל עלמין אליו יאסף להיות מתאסף השראתו אצלו בקרב איש ולב עמוק

فعندئذٍ «يجمع إليه روحه ونَفَسه»، من مستوى النور المحيط بجميع العوالم؛ لكي يستقرّ حضوره لديه، «في باطن إنسان وقلب عميق».

ומזה נמשך להיות והיו הדברים האלה אשר אנכי מי שאנכי מצוך כו׳ שע״י זה נמשך גילוי אלהותו והתהוות התורה בבחינת שמים אש ומים.

ومن هذا ينشأ «وهذه الكلمات التي أنا (Anochi, **אנכי**) — أنا الذي أنا — أوصيك بها»، وما إلى ذلك؛ إذ يُجذب من خلال ذلك تجلّي ألوهيته ونشأة التوراة في مستوى «السماء» والنار والماء.

כי הנה התורה קדמה אלפים שנה לעולם פי׳ עולם נקרא בחינת אש ומים והתורה גבהה מעלתה מאד בבחינת אלפים שנה שהם למעלה מבחינת עולם וכדי שתמשך לבחינת עולם

فقد سبقت التوراةُ العالمَ بألفي سنة. أي إن «العالم» اسمٌ لمستوى النار والماء، وإن منزلة التوراة بالغة السمو، فهي في مرتبة «ألفي سنة»، وهما فوق مستوى «العالم»؛ ولكي تُنزَّل إلى مستوى «العالم»،

דהיינו להיות מימינו אש כו׳ שהוא רמ״ח מצות עשה שמימין ושס״ה מצות לא תעשה משמאל כו׳

أي أن يكون «من يمينه نارٌ»، إلخ، وهي الوصايا الإيجابية الـ248، الصادرة من اليمين، والمحظورات الـ365، الصادرة من اليسار، إلخ؛

הנה המשכה זו היא על ידי אתערותא דלתתא בואהבת בכל לבבך רוח אייתי רוח ואמשיך רוח

وهذا الإنزال يكون بواسطة استثارة من الأسفل (isarusa dilesata, **אתערותא דלתתא**)، في «وأحبب... بكل قلبك»: «روحٌ تجلب روحًا وتستجلب روحًا».

וע״י זה ודברת בם ודברת לשון הנהגה והמשכה דהיינו להיות המשכת אור א״ס ב״ה בתורה.

ومن خلال ذلك، «وتتحدث بها»: ولفظة **ודברת** (vedibarta، أي «وتتحدث») تدل على القيادة والإنزال؛ أي أن يُنزَّل النور اللانهائي (Or Ein Sof, **אור אין סוף**)، تبارك **ה׳**، إلى التوراة.

5 **וזהו ענין וידבר ה׳ אל משה שהמשכת הוי״ה להיות התורה צריך להיות המשכה תחלה לבחינת משה שהוא מבחינת כי מן המים משיתיהו.**

وهذا هو معنى «وتكلّم **ה׳** إلى موسى (**משה**)»: أي إن إنزال اسم **ה׳** إلى التوراة يقتضي أن يكون أولًا إنزالًا إلى مستوى موسى، الذي هو من مستوى «لأني انتشلته من الماء».

וזהו השמים כסאי שהשמים היא התורה הרי היא כסא ע״ד משל שנעשה לשבת וישיבה זו היא השפלה לגבי עמידה שכשהאדם עומד הנה הוא בעל קומה וראשו ומוחו גבוהים מעל הארץ וע״י ישיבה נשפל קומתו.

وهذا هو معنى «السماوات عرشي»: فالسماوات هي التوراة، وهي عرشٌ — على سبيل التشبيه — يُصنع للجلوس. والجلوس خفضٌ بالنسبة إلى الوقوف؛ فالإنسان حين يقف يكون كامل القامة، ويكون رأسه ودماغه مرتفعين عن الأرض، وبالجلوس تنخفض قامته.

כך התורה נעשה כסא לאור א״ס ב״ה לבחינת ראשו שהיא בחינת רצונו וחכמתו ובינתו

وهكذا تصبح التوراة عرشًا للنور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، المبارك هو، لمستوى «رأسه»، أي مستوى إرادته وحكمته وفهمه؛

דאנת חכים ולא בחכמה ידיעא ומבין ולא בבינה ידיעא ובתורה יורדים ומשתלשלים חכמתו ובינתו בדברים גשמיים כתפילין וציצית וצדקה ותרומות ומעשרות וקרבנות כו׳:

إذ «أنت حكيم، ولكن ليس بحكمة معلومة، وتفهم، ولكن ليس بفهم معلوم»؛ وفي التوراة تنزل حكمته وفهمه وتتدرّجان إلى أمور مادية، مثل التفيلين (**תפילין**, tefillin؛ صناديق جلدية تضمّ لفائف آيات التوراة)، وخيوط الصيصيت (**ציצית**, tzitzis؛ خيوط الثوب ذات العقد)، والصدقة، والتقدمات المفروزة (**תרומות**, terumos)، والعشور، والقرابين، إلخ.

6 **והארץ הדום רגלי. הדום בלשון הפסוק הוא כמו שרפרף בלשון הגמרא שהוא ג״כ כסא קטן.**

«والأرض مسند قدميّ». والكلمة التي تعني «مسند القدمين» (**הדום**، hadom) في لغة الآية تقابل لفظ «المقعد الصغير» (**שרפרף**، shrafraf) في لغة الجمارا (**גמרא**، Gemara)، وهو أيضًا مقعد صغير.

והוא מה שמעמידין תחת רגלי היושב להגביה הרגל מעל הארץ וע״ז אמרו בגמ׳ [בגמרא] **על פסוק כרסון רמיו אחד לכסא ואחד לשרפרף. כסא הוא הגדול שיושבין עליו ושרפרף הוא הקטן שמעמידין תחת הרגלים.**

وهو ما يوضع تحت قدمي الجالس ليرفع القدم عن الأرض. وفي هذا الشأن قالوا في الجمارا، عند تفسير الآية «نُصبت عروش»: واحد للعرش وواحد لمسند القدمين. فالعرش هو الكبير الذي يجلسون عليه، ومسند القدمين هو الصغير الذي يوضع تحت القدمين.

7 **והענין כי הנה כנסת ישראל נקרא רגל כמ״ש בנים אתם לה׳ אלהיכם וברא כרעא דאבוה**

والتفسير هو أن جماعة إسرائيل تُسمّى «قدماً»، كما ورد: «أنتم أبناء **ה׳ אלהיכם**»، و«الابن ساق أبيه».

והנה כמו ע״ד משל שנמצא מעלה יתירה ברגל מה שאין בראש שהרגלים הם המהלכים והם נושאים את הראש ומוליכין אותו למחוז חפצו ונמצא הראש צריך להרגל

والآن، على سبيل المثال، ثمة ميزة زائدة في القدم لا توجد في الرأس؛ فالقدمان هما اللتان تمشيان، وهما تحملان الرأس وتوصلانه إلى وجهته المنشودة. وهكذا يحتاج الرأس إلى القدم.

וגם גידי הראש וחיותו שהדם הוא הנפש הם ברגלים וכשמקיזין דם מהרגל מתרפא הראש ומתקיים

وكذلك فإن عروق الرأس وقوة حياته — إذ «الدم هو النفس» — موجودة في القدمين؛ وعندما يُفصد الدم من القدم، يُشفى الرأس ويستمد بقاءه.

וכן כמה רפואות יש שעושין ברגלים ומתרפא הראש ובבחינה זו נקרא הרגל ראש והראש רגל שהוא למטה מהרגל במדרגה זו.

وكذلك توجد علاجات عدة تُجرى في القدمين فيُشفى الرأس. ومن هذا الوجه تُسمّى القدم رأساً والرأس قدماً، لأنه في هذه المرتبة أدنى من القدم.

8 **וכך הוא למעלה על ידי התכללות המשכות המדרגות נעוץ תחילתן בסופן וסופן בתחילתן אור ישר ואור חוזר**

وهكذا يكون الأمر في العوالم العليا: فمن خلال التداخل المتبادل لإمدادات المستويات، «تكون بدايتها مغروسة في نهايتها ونهايتها في بدايتها»؛ وهذا هو النور المستقيم والنور العائد.

אור ישר נקרא מלמעלה למטה כל מה שלמעלה הוא העליון ואור חוזר ממטה למעלה כל מה שלמטה הוא העליון וזהו נעוץ תחילתן בסופן שסופן הוא תחילתן שבחינת הרגל נקרא ראש.

النور المستقيم هو ما يسير من الأعلى إلى الأسفل، [حيث] يكون كل ما هو أعلى أسمى؛ أما النور العائد فيسير من الأسفل إلى الأعلى، [حيث] يكون كل ما هو أدنى أسمى. وهذا هو معنى «أن تكون بدايتها مغروسة في نهايتها»: فنهايتها هي بدايتها، لأن مستوى القدم يُسمّى الرأس.

וישראל נקראו ראשית וכתיב וירא ראשית לו וע״י אתערותא דלתתא נעשה למעלה תיקון אורות עליונים וזהו שמצינו במשה שבחטא העגל נטלו ממנו אלף אורות (ובשבת חוזרין ונותנין אליו במתנה וזהו ישמח משה במתנת חלקו)

ويُسمّى إسرائيل «الأول» (**ראשית**, reishis)، وقد كُتب: «ورأى الأول لنفسه». وباستثارة من الأسفل (**אתערותא דלתתא**, isarusa dilesata)، يتحقق في الأعلى إصلاح للأنوار العلوية. وهذا ما نجده في أمر موسى (**משה**): فعند خطيئة العجل الذهبي أُخذت منه ألف من الأنوار (وفي يوم السبت (**שבת**, Shabbos) تُعاد إليه هبةً؛ وهذا هو معنى «يفرح موسى بعطية نصيبه»)؛

ועל זה רמזו רז״ל [רבותינו זכרונם לברכה] **במ״ש ע״פ לך רד רד מגדולתך כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל**

وإلى هذا ألمح حكماؤنا بقولهم في تفسير الآية: «اذهب، انزل»: «انزل عن عظمتك؛ أأعطيتك العظمة إلا من أجل إسرائيل؟»

והיינו לפי שהיו ישראל בבחינת הרגל שלו וכמ״ש שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו והם היו לו בחינת מקיף ובחינת ראש אף שהם היו לו בבחינת רגל ודאי.

وذلك لأن إسرائيل كانوا في مستوى «قدمه»، كما كُتب: «ستمئة ألف راجل من الشعب الذي أنا في وسطه»؛ وكانوا بالنسبة إليه بمثابة المحيط والرأس، مع أنهم كانوا له بالتأكيد في مستوى القدم.

וכך הוא בכל ישראל ע״י שמתקן מעשיו שהם בכח המעשה בעשי׳ [בעשיה] **גשמיות בבחי׳ רגלים נעשה מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה.**

وهكذا يكون الأمر مع كل يهودي: فمن خلال إصلاح أعماله، التي تدخل في نطاق قوة الفعل والعمل الجسدي، في مستوى القدمين، يصير دماغه وقلبه أصفى ألف مرة.

9 **והנה להיות הדום לבחינת רגל שהוא בחינת כנסת ישראל דהיינו להגביה׳** [להגביהה] **ולהעלותה ממטה למעלה הוא ע״י בחי׳ הארץ שהם מצות מעשיות וכללותן היא הצדקה**

والآن، لكي يكون هناك مسند للقدم للمستوى الذي يمثّله القدم، وهو مستوى جماعة إسرائيل، أي لرفعها وإعلائها من الأسفل إلى الأعلى، [فهذا] يكون من خلال مستوى «الأرض»، أي الوصايا العملية (**מצות**, mitzvos)، ومعناها العام والجامع (**כללות / כללותם / כללותו**, klalus) هو الصدقة.

ועל זה נאמר צדקה תרומם גוי תרומם ממטה למעלה והגבהה והעלאה זו היא בבחינת גוי שהם אותיות ג׳ ו׳ י׳ דהיינו העלאת המדות שנחלקין דרך כלל לג׳ בחינות חסד דין רחמים

وعن هذا قيل: «الصدقة ترفع أمة (גוי, goy)»: ترفعها من الأسفل إلى الأعلى. وهذا الرفع والإعلاء يكونان في مستوى goy، وهو مؤلَّف من الحروف ג׳ (gimmel)، ו׳ (vav)، י׳ (yud)، أي رفع الصفات، التي تنقسم إجمالاً إلى ثلاثة مستويات: الإحسان، والحُكم، والرحمة.

(כי נה״י [נצח הוד יסוד] **אינו אלא התפשטות חג״ת** [חסד גבורה תפארת] **וענפיהן) והתעלותן היא לבחינת יו״ד שהיא בחינת החכמה ע״י הוא״ו שהוא הממשיך ומחבר המחשבה כו׳**

(لأن النصر (נצח, Netzach)، والبهاء (הוד, Hod)، والأساس (יסוד, Yesod) ليست إلا امتداد الإحسان (חסד, Chesed)، والشدة (גבורה, Gevurah)، والجمال (תפארת, Tiferes) وفروعها)؛ وارتقاؤها يكون إلى مستوى الحرف יו״ד (yud)، وهو مستوى الحكمة (חכמה, Chochmah)، بواسطة الحرف ו׳ (vav)، الذي يجذب الفكر إلى أسفل ويربطه، إلخ.

ככה ממש נעשה למטה בנפש האדם העלאת המדות בשכלו ובינתו כי כשהמדות נפרדות מהשכל הם נחשבות לדבר בפני עצמו.

وهكذا تماماً يحدث الأمر في الأسفل، في نفس الإنسان: ترتقي الصفات إلى عقله وفهمه. فعندما تنفصل الصفات عن العقل، تُعَدّ شيئاً قائماً بذاته.

10 **ולכן יש לך אדם שמתעורר לבו בשעת התפלה וכיוצא בה שאז היא שעת גדלות המוחין ואח״כ חולפת ועוברת האהבה ופונה לדרכו מהיפך להיפך באין מבין כי הם שני הפכים**

ولذلك تجد إنسانًا يستيقظ قلبه وقت الصلاة وما شابهها، إذ يكون ذلك وقت اتساع القوى العقلية (גדלות המוחין، gadlus hamochin)؛ ثم لا تلبث المحبة أن تنقضي وتزول، ويمضي في طريقه، منتقلًا من نقيض إلى نقيض، من غير أن يفهم أن هذين أمران متضادان.

והיינו מפני שהמדות נפרדים מהשכל משא״כ בהתכללותן כו׳ והרי אז הוא עילוי המדות ביתר שאת שנעשו בחינת מוחין

وهذا لأن الصفات الوجدانية (מדות، middos) منفصلة عن العقل؛ أما حين تندمج فيه، وما إلى ذلك، فترتقي الصفات حينئذ ارتقاءً فائقًا، إذ تصير في مستوى القوى العقلية (מוחין، mochin).

וזהו בכל נפשך דהיינו בכל כחות הנפש אפילו בבחינת רגל שגם בחינת הרגל תרום ותגביה:

وهذا هو «بكل نفسك»، أي بكل قوى النفس، حتى مستوى القدم — بحيث يرتفع مستوى القدم أيضًا ويعلو.

11 **והנה זהו דרך כלל שנק׳ שמים וארץ תורה ומצות ודרך פרט בתורה עצמה שמים זו תורה שבכתב שמים שם מים דאורייתא מחכמה נפקת וארץ נקרא תורה שבע״פ** [שבעל פה]

وهذا هو المعنى العام: فالتوراة والوصايا (mitzvos ,**מצות**) تُسمّيان السماء والأرض. وأما في المعنى الخاص، داخل التوراة نفسها، فالسماء هي التوراة المكتوبة؛ ولفظة «السماوات» (shamayim ,**שמים**) تُقرأ «هناك ماء» (sham mayim ,**שם מים**)، لأن التوراة تصدر عن الحكمة (Chochmah ,**חכמה**)؛ وأما «الأرض» فهي اسم للتوراة الشفوية،

כי ארץ מלשון רצון כמאמר רז״ל [רבותינו זכרונם לברכה] **למה נקרא שמה ארץ שרצתה כו׳ וארץ אותיות א׳ רץ כו׳**

لأن لفظة eretz (الأرض) مشتقة من لفظة ratzon (الإرادة)؛ كما يقول حكماؤنا: «لماذا سُمّيت eretz؟ لأنها أرادت» (**רצתה**, ratz'sah)، إلخ؛ كما يمكن قراءة حروف eretz على أنها alef ratz، أي «الألف يركض»، إلخ.

והענין כי תורה שבע״פ [שבעל פה] **היא השגת תכלית הרצון לידע איך ומה כגון סוכה שהיא גבוה כו׳ שאין זה מבואר בתורה שבכתב**

والمقصود أن التوراة الشفوية هي إدراك الغاية النهائية للإرادة: معرفة الكيفية والماهية، مثل [حكم] السوكاه (sukkah ,**סוכה**) التي يكون ارتفاعها كبيرًا، إلخ، وهو أمر غير مبيّن في التوراة المكتوبة.

ותושב״כ [ותורה שבכתב] **היא רק בחי׳ אותיות להיות כדמותן בצלמן שהן שמותיו של הקב״ה**

أما التوراة المكتوبة فليست إلا مستوى الحروف، [لتُقرأ] على هيئتها وصورتها، وهي أسماء القدوس المبارك (**קב״ה / קודשא בריך הוא**, kudsha brich hu).

ולכן נקרא קורא בתורה כמו שקורא בשם והיינו מלמעלה למטה אבל תורה שבע״פ [שבעל פה] **עיקרה ממטה למעלה ע״י השגת הרצון בנפש תכלל הנפש במקורה למעלה.**

ولذلك يُقال عن المرء إنه «يقرأ» (kore ,**קורא**) في التوراة، كما «ينادي» (**קורא**) باسم؛ وهذا من الأعلى إلى الأسفل. أما جوهر التوراة الشفوية فهو من الأسفل إلى الأعلى: فمن خلال إدراك الإرادة في النفس، تنضم النفس إلى مصدرها في الأعلى.

ושלשה נקראו ארץ כנסת ישראל ותורה שבע״פ [שבעל פה] **ומצות וכולן נרמזין במקרא אחד. ארץ ארץ ארץ שמעי דבר ה׳:**

وثلاثة أشياء تُسمّى «أرضًا»: جماعة إسرائيل، والتوراة الشفوية، والوصايا؛ وكلها مُشار إليها في آية واحدة: «أرض، أرض، أرض، اسمعي كلمة **ה׳**».

אך אי זה בית כו׳ כי הכסא והשרפרף אין דרכן להעמידן בחוץ אלא בתוך הבית ובחי׳ בית היינו בכל מאדך שהוא בבחי׳ מקיף 12

لكن: «أيّ بيت...»؛ فالعرش ومَسند القدمين لا يُنصبان عادةً في الخارج، بل داخل البيت. ومرتبة «البيت» هي «بكل قوتك»، وهي من مرتبة الإحاطة،

כמו ע״ד משל בית שהוא מקיף את האדם בגגו ובקירותיו ובית זה הוא בית תפלה

كما في المثال، يحيط البيت بالإنسان بسقفه وجدرانه. وهذا البيت هو بيت الصلاة؛

שע״י התפלה ח״י פעמים ברוך אתה כו׳ היא המשכת מקיפין מבחי׳ סוכ״ע (והיא בחי׳ רוחו ונשמתו אליו יאסף כנ״ל) שהם נמשכין ע״י כריעות והשתחויות באבות ובהודאה תחלה וסוף שהם בחינת ביטול.

إذ من خلال الصلاة — حيث تُقال عبارة «مبارك أنت» ثماني عشرة مرة، إلخ — يحدث استجلاب إلى الأسفل للأنوار المحيطة، من مستوى النور المحيط بجميع العوالم (**סובב כל עלמין**, sovev kol almin) (وهذه مرتبة «روحه ونَفَسه يجمعهما إليه»، كما ذُكر آنفًا)، وتُستجلب هذه الأنوار من خلال الانحناءات والسجودات في [بركة] الآباء وفي [بركة] الشكر، في البداية والنهاية؛ وهذه من مرتبة إبطال الذات (**ביטול**, bittul).

והענין כי אי אפשר להיות גילוי אור א״ס ב״ה דלית מחשבה תפיסא ביה כלל ולאו מכל מדות וכו׳ בבחינת פנימיות הלב רק מעט מזעיר הארה בעלמא

ومعنى ذلك أنه يستحيل أن يكون هناك انكشاف للنور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، مبارك هو، الذي «لا يستطيع فكر أن يدركه مطلقًا»، و«ليس من أيٍّ من الصفات»، إلخ، في البعد الباطني (**פנימיות**, pnimiyus) للقلب، إلا بمقدار ضئيل جدًا، مجرد ومضة عابرة؛

ואפילו גילוי במוח והשגה לית מחשבה כו׳ רק בבחי׳ מקיף וסובב לבד וע״ז נאמר ואל זה אביט שרומז על בחינת תפלה.

وحتى انكشافه في العقل وإدراكه — «لا فكرة [يمكنها إدراكه]»، إلخ — [لا يكون] إلا في مرتبة الإحاطة والإحاطة به وحدها. وعن هذا قيل: «وإلى هذا أنظر»، وهي إشارة إلى مرتبة الصلاة.

ופי׳ הפסוק ואת כל אלה ידי עשתה בחינת עשיה היינו מעשה המצות. ויהיו כל אלה נאם ה׳ היא בחינת תורה שבע״פ [שבעל פה] **שהיא נאם ודבר ה׳ בחינת דבור** 13

وتفسير الآية: «وكل هذه صنعتها يدي» هو مستوى الفعل، أي أداء الوصايا (**מצות**، mitzvos). و«وكل هذه وُجدت، يقول **ה׳** (**הוי׳ / שם הוי׳**، Havayah)» هو مستوى التوراة الشفوية، وهي قول **ה׳** وكلمته، أي مستوى الكلام؛

משא״כ אל זה אביט הוא בחינת תפלה אביט הוא בחינת הבטה היא הסתכלות בבחי׳ עיניך יונים שהיא בחי׳ המחשבה לבד והיא היא בחי׳ מקיף וסובב

أما «وإلى هذا أنظر» فهو مستوى الصلاة. و«أنظر» هو مستوى التطلّع، أي النظر، إلى مستوى «عيناك حمامتان»، وهو مستوى الفكر وحده؛ وهذا بعينه مستوى الإحاطة والشمول،

כמו עד״מ מחשב׳ שמקפת מחשבתו את הדבר שחושב עליו וכן הראיה והסתכלות כו׳ משא״כ דבור ומעשה הם פנימיים כו׳

كما في المثال، فكر المرء يحيط بالشيء الذي يفكر فيه؛ وكذلك الرؤية والتطلّع، إلخ. أما الكلام والفعل فهما باطنيان، إلخ.

והבטה זו היא אל עני ונכה רוח בחינת ביטול דלית ליה מגרמיה כלום אפילו תורה ומצות לפי שהמשכה זו אי אפשר להשיג ע״י התורה ומצות שהם פנימיי׳ רק ע״י בטול בתפלה וכריעות והשתחואות

وهذا التطلّع هو «إلى الفقير والمنكسر الروح»: مستوى إبطال الذات (**ביטול**، bittul)، الذي لا يملك شيئاً من ذاته على الإطلاق، ولا حتى التوراة والوصايا؛ إذ لا يمكن نيل هذا الإمداد النازل من خلال التوراة والوصايا، وهما باطنيتان، بل لا يكون ذلك إلا بإبطال الذات في الصلاة، وبالانحناء والسجود —

כמשל המלך שכורעים ומשתחוים לו מפני שאי אפשר להתקרב אליו מגודל מעלתו אזי ממילא נמשך אליו בחינה זו. וזהו ברוך אתה כלומר ברוך מעצמך ומאליך.

كما في مثال الملك الذي ينحني المرء أمامه ويسجد له، إذ لا يستطيع الاقتراب منه لعظم سموّ منزلته؛ عندئذ يُجذَب هذا المستوى إليه [أي إلى المنحني] من تلقاء ذاته. وهذا معنى «مبارك أنت»، أي: مبارك أنت من ذاتك ومن تلقاء نفسك.

והנה בבחינה זו של המשכת המקיף כתיב לא הביט און ביעקב שבבחינת פנימיות כתיב בוחן לבות וכליות 14

والآن، فيما يتعلّق بهذا المستوى، أي إنزال النور المحيط إلى الأسفل، كُتب: «لم ينظر إلى إثم في يعقوب (**יעקב**)»؛ إذ كُتب بشأن المستوى الباطني: «يفحص القلوب والكليتين»،

דהיינו להבחין התשוקה המורגשת אם הוא מקרב איש ולב עמוק באמת לאמתו משא״כ בבחינת מקיף לא הביט און וגו׳ רק ה׳ אלהיו עמו שנמשך מאליו תמיד:

أي فحص الشوق المحسوس: أهو صادر «من باطن الإنسان وقلب عميق»، بصدق تام؛ أما في مستوى النور المحيط، فـ«لم ينظر إلى إثم...» بل «فقط **ה׳ אלהיו** معه»، وهو يُستجلب من تلقاء ذاته على الدوام.

LikuteiTorah.com
الباراشا الحاسيدية

حول هذه الطبعة

.the English translationو This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot’s notes: CC BY-NC 4.0

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication /Society and likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

الترجمة العربية والشروح: أُعدّت لموقع LikuteiTorah.com بمساعدة الذكاء الاصطناعي (openai/gpt-6-luna-pro:batch)، وقورنت بالنص العبري وبموقع سفاريا؛ ولم يراجعها محرر بشري بعد. يرجى التحقق من كل ما هو مهم بالرجوع إلى النص العبري.

طلب الريبي أن تُدرَس مَاماريم باراشا الأسبوع، «الباراشا الحسيدية»، خلال ذلك الأسبوع، موزعة على أيامه السبعة (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). لماذا ندرسها، وما بركات الريبي: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

مشروع مجاني غير تجاري؛ لا يُباع هنا شيء. والمشروع غير تابع لكيهوت أو سفاريا أو مكتبة لوبافيتش. © likuteitorah.com

من likuteitorah.com/ar/torah-ohr/bereishis/1/

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق